

Temat:

I ALO(G)

Określanie czasu w „mowie oficjalnej”:

Który czas? Która godzina?

W kórom czasie? O której godzinie?

czas (r. m.) - godzina (r. ż) ; minúta (r. ż) - minuta (r. ż)

četvérť (r. ż) - kwadrant (r. m.)

TO WAŻNE!

W radiu, telewizji, w komunikatach na dworcach stosuje się tzw. oficjalne określenie czasu, np.: **Московское время – шестнадцать часов сорок пять минут** (16⁴⁵). Używa się w tym celu skali 24-godzinnej. Taki sposób określania czasu nie powinien sprawiać trudności.

* oficjalna ręczna mowa oficjalna

Tak po rosyjsku pytamy o godzinę:

A tak odpowiadamy na te pytania:

Który czas?

час

Która godzina?

2, 3, 4 – часá

5 – 20 – часóв

21 (двáдцать один) час

22, 23, 24 – часá

W kórom czas?

в час

O której godzinie?

в 2, 3, 4 – часá

в 5 – 20 – часóв

в 21 (двáдцать один) час

в 22, 23, 24 – часá

1 - minúta

2, 3, 4 - minúty

5 - 20 - minúty

21 (двáдцать одна) minúta

22, 23, 24 - minúty

Упражнение: (увéšenie)

1). 4.00 – semy czasóv

2). 4.30 – semy czasóv triásyoty minút

3). 14.00 – četvértačiaty czasóv

4). 23.00 – dvačiaty tri czasá

5). 16.04 – šestnádcačiaty czasóv četvérte minúty

6). 20.15 – dvačiaty czasóv pätnádcačiaty minút

7). 1.01 – czas odna minúta

8). 0.05 – piaty czasóv päť minút

9). 21.00 – dvačiaty osiem czas

Temat: Określanie czasu po mowiej potoczej w ramach pierwszej połowy godziny.

* rozgwoźniona pera - mowa potoczna

W codziennych rozmowach Rosjanie używają tzw. potocznych określeń czasu. Posługują się wówczas liczebnikami tylko do 12.

W celu uściśnięcia pory dnia, używają określeń: **утра**, **дня**, **вечера**, **ночи**, w następujący sposób:

od godziny 5 do 11 – пять часов утра – оди́ннадцать часо́в утра́,
od godziny 12 do 16 – две́надцать часо́в дня – четы́ре часы́ дня,
od godziny 17 do 23 – пять часо́в вечера – оди́ннадцать часо́в вечера,
od godziny 24 do 4 – две́надцать часо́в но́чи – четы́ре часы́ но́чи.

Połowy godzin określają, używając wyrażenia половина (в половине) i dopełniacza liczebnika porządkowego, np.

- Котóрый час?
- Половина второго.
- В котóром часы?
- В половине второго.

утро – утро
день – день
вечер – вечер
ночь – ночь

W języku polskim, przy określaniu czasu zegarowego w ramach pierwszej połowy godziny, mówimy, ile minut przypadało po pełnej godzinie:

np. 8.10 – „jest skośsiedć po dwunastej”

w języku rosyjskim – мовимy, ile minut pozostała po pełnej godzinie:

np. 8.10 – „есть скользиць минута половине godziny

Przy określaniu czasu z dokładnością do minuty od pełnej godziny do połowy godziny następnej używamy **dopełniacza liczebników porządkowych** od 1 do 12. Liczebniki porządkowe odmieniają się podobnie jak przymiotniki.

Np. **двадцать** (minut) **пятого** – dwadzieścia po czwartej (4.20)

Liczebniki porządkowe od 1 do 12

Mianownik	Dopełniacz
1. первый	первого
2. второй	второго
3. третий	третьего
4. четвёртый	четвёртого
5. пятый	пятого
6. шестой	шестого
7. седьмой	седьмого
8. восьмой	восьмого
9. девятый	девятого
10. десятый	десятого
11. одиннадцатый	одиннадцатого
12. двенадцатый	двенадцатого

Упражнение:

1. 8.10 – девять минут половине (Dopełniacz)

2. 4. 00 - сеім часоў (утра)
 8. 3. 01 - аднаціцім чацвертым (утра)
 11. 10. 15 - пяціцідцатым чысцім сінкадцатым (дня)
 5/13. 23 - гвáдцатым троі чысцім вторым (дня)
 6. 21. 29 - гвáдцатым дэвятым чысцім десятым (бера)
 7. 22. 10 - дэсятым чысцім сінкадцатым (ночи)
 8. 0. 05 - пятым чысцім пэрвым (ночи)

* Кожен час, роўнень, згодзім афеславаюч, шышајас
шырокіні паводніка і даремніасна лічебніка
порядковага.

Камоўны час?

1. 30	паводніка	второе
2. 30		третье
3. 30		четвёртое
4. 30		пятое
5. 30		шестое
6. 30		седьмое
7. 30		восьмое
8. 30		девятое
9. 30		десятое
10. 30		сінкадцатое
11. 30		гвáдцатое
12. 30		пэрвое

Тема: Окредомие часу w mowie potocznej w formach
drugiej połowy gosziny.

МОУЗНЕ!

Przy określaniu czasu z dokładnością do minuty od wpół do pełnej godziny używamy przyimka без z odpowiednim liczebnikiem głównym w dopełniaczu.

Np. без двадцати (минут) пять (часов) – za dwadzieścia piąta (4.40)

Dopełniacz liczebników głównych od 1 do 30, niezbędnych do określania czasu (z przyimkiem без):

1. однóй (минúты)
2. двух (минúт)
3. трёх
4. четырёх
5. пятí
6. шестí
7. семí
8. восьмí
9. девятí
10. десяти
11. оди́ннадцати
12. двенáдцати
13. тринáдцати
14. четырнáдцати
15. пятнáдцати
16. шестнáдцати
17. семнáдцати
18. восемнáдцати
19. девятнáдцати
20. двадцати
21. двадцати одной (двадцати двух, трёх, четырёх, пятых ...)
30. тридцати

* liczebnik określający goszynę, do której „sługę” wskazówka mysteriuje w formie mianownika. (сколько), np. семь, восемь, девять, десять... itpl.
 * Широки минуты nie mającego только вtedy, gdy liczebnik oznaczający минуты kończy się na 0 lub 5. W pozostałych przypadkach – w przeciwieństwie do języka polskiego – użycie tego wyrazu jest niezbędne!

Упражнение

1. 4.31 – день восьмью девятнá минут
восемь часов.

1. 8.45 - дёгь пятнадцати девять часоў
1. 12.54 - дёгь чётверти девять
дёгь шестнадцати минут час.
1. 22.49 - дёгь одиннадцати минут одиннадцать часоў
1. 9.38 - дёгь двадцати двух минут девять часоў
1. 23.59 - дёгь одиннадцати минут двенаццаць часоў
1. 6.35 - дёгь двадцати пяти семь часоў

Юмор

Нитяй!

Распорядок дня лентяя

9.00 Начало работы	12.00 Обед
9.30 Явиться на работу	14.45 Полазить в Интернете
9.45 Перерыв на кофе	15.00 Перерыв на чай
11.00 Проверить электронную почту	16.00 Приготовиться к уходу домой
11.15 Подготовиться к обеду	16.30 Отправиться домой
	17.00 Окончание работы

Plan dnia leniwa!

*лентяй - len

Темот: День Світи. Уточненіе неадомої
з окресленням слови з единоногого в мові
рідкішній і офіційній.

1. Наріжне відомінє подане зокрема в цих!!!

Время	Оригінальна речь Мова офіційна	Розглобірка речі Мова рідкішна
4.15	семь часів п'ятідцять + п'ятідцять мініут мініут	* п'ятідцять мініут восьмого (утра) + чотверть восьмого (утра)
23.30	двадцять три годін тридцять мініут	половина двадцятого (ночи)
11.49	одинадцять годів сорок дев'ять мініут	Десять одинадцять мініут двадцятого (дня)
22.15		
8.45		
14.30		
18.28		
9.32		
5.18		
16.11		
1.04		

ПОВОДЗЕНИЯ!

Temat: ĆWICZENIA W CZYMANIU!

Zadanie 4. Na pewno czytaliście wiersz Juliana Tuwima „Abecadło”. Wiersz ten został przetłumaczony na język rosyjski przez poetę Siergieja Michałkowa.

a) Przeczytajcie wiersz Juliana Tuwima.

b) Posłuchajcie wiersza Siergieja Michałkowa, śledząc wzrokiem tekst.

Zanim zaczniecie słuchać, zapoznajcie się ze słowniczkiem!

Słowniczek: что случилось – co się stało, больно вывихнула ножку – boleśnie zwichnęła nogę, прописная – duża, ударились немножко – nieco się uderzyły, рассыпалось совсём – zupełnie się rozsypało, потеряла – zgubiła, перекладинка – poprzeczka, очутывшись – znalazła się, поломаю хвостик – złamała ogonek, бедняжка – biedulka, раздую – rozdęło, не прочесть её никак – w żaden sposób nie można jej przeczytać, перевернуло – przewróciło, превратило – przekształciło, совсём сомкнулась – zupełnie się zwarta, превратилась – przekształciła się, очнулась – ocknęła się, не узнала никого – nikogo nie poznała.

ABECADŁO

J. Tuwim

Abecadło z pieca spadło,
O ziemię się hukło,
Rozsypało się po kątach,
Strasznie się potłukło:
I – zgubiło kropeczkę,
H – złamało kładeczkę,
B – zbiło sobie brzuszki,
A – zwichnęło nóżki,
O – jak balon pękło,
aż się P przelekło,
L – do U wskoczyło,
T – daszek zgubiło,
R – prawą nogę złamało,
S – się wyprostowało,
W – stanęło do góry dnem
i udaje, że jest M.

ÁЗБУКА

C. Michalkow

Что случилось? Что случилось?
С пёчки азбука свалилась!

Больно вывихнула ножку
Прописная буква М,
Г ударились немножко,
Ж рассыпалось совсём!

Потеряла буква Ю
Перекладинку свою!
Очутывшись на полу,
Поломаю хвостик У!

Ф, бедняжку, так раздую –
Не прочесть её никак!
Букву Р перевернуло –
Превратило в мягкий знак!

Буква С совсём сомкнулась –
Превратилась в букву О.
Буква А, когда очнулась,
Не узнала никого!

ДЛЯ СНЕМНЫЧКИ НА ФАМИЕЦ!